

OKULÖNCESİ DÖNEMDE BESLENME KAVRAMININ GELİŞİMİ ÜZERİNE AİLENİN ETKİSİ

*Fatma Şahin**
*Selma Filiz***

ÖZET

Beslenme okulöncesi çocuğunun sağlıklı gelişimi için önemli bir faktördür. Ancak bu dönemde çocukların çoğunun dengeli beslenmedikleri bilinen bir gerçektir. Çocuklarda sağlıklı ve dengeli beslenmenin sağlanmasında ekonomik şartlar kadar çocukların bilgilendirilmesi ve eğitilmesi de önemlidir. Öğretilen bilgilerin de davranış haline dönüştürülmesi gerekmektedir. Çocuklarda eğitimle beslenme kavramının alışkanlık haline dönüştürülmesi ile ilgili çok az çalışma bulunmaktadır. Bu dönemde okulda verilen eğitim kadar ailede verilen eğitim de önemlidir. Aile bu eğitime nasıl katılmalıdır?, Ailenin demografik özellikleri çocukta kavram gelişimi üzerine etkili midir? Sorularına cevap aranması bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Araştırmada ailelerin görüşlerinin alınması amacıyla araştırmacılar tarafından "Aile Anket Formu" hazırlanmış ve ebeveynlere uygulanmıştır. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde şu sonuçlar bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi ve anne çalışma değişkeni ile beslenme kavramı toplam puanlar arasında yapılan tek boyutlu varyans analizinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Besin-sağlık alt ölçeğinde üniversite mezunu anneler lehine fark vardır. Anne yaşı değişkenine göre beslenme kavramı toplam puanlarda ve besin gruplarının yararları alt ölçeğinde (26-35) yaşta anneler lehine fark vardır.

Beslenme ile ilgili kitap okuma ile beslenme kavramı arasında, evet ve biraz diyenler lehine fark vardır. Yiyeceklerin yararlarıyla ilgili bilgi verme değişkeni ile beslenme kavramı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

1- GİRİŞ

Çocukların ilk ve en etkili öğretmeni ebeveynleridir. Aileler üzerine yapılan araştırmalar, aileleri bilgili, destekleyici, cesaretlendirici ve onların eğitimiyle ilgilenilen çocukların daha istekli aktivitelere katıldıkları, öğrenmeye daha hazır ve istekli oldukları, kendilerini daha iyi hissettikleri ve akademik

* Doç Dr. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

** Pedagog, Anaokulu yöneticisi

olarak daha başarılı oldukları, daha büyük düşler kurduklarını göstermiştir (Pearlman, 1995., Shade, 1987).

Yapılan bir araştırmada, okul öncesi çocuklarında yemek seçimlerinin gelişimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Aile ortamı, yaş, ebeveyn, akran, öğretmenler ve programların yemek alışkanlıklarına etkisi araştırılmıştır. Ayrıca okul öncesi çocuklarda ve günlük bakım programları için, yeni yemeklerin denenmesine yönelik uygun atmosfer yaratılması konusunda önerilerde bulunulmuştur (Ramana, 1993).

Bir başka çalışma da, anaokullarında beslenme bilgisi, yemek seçimleri ve yeme alışkanlıklarında televizyon programlarının etkileri araştırılmıştır. Sonuçlara göre çocuklar uygulamadan sonra, yemek seçimlerini değiştirememiş ancak bazı yiyeceklerin tüketiminde değişiklik yaptığı bulunmuştur (Crews, 1989).

Yapılan bir başka çalışmada, 3-5 yaş çocukları için beslenme kiti hazırlanmış ve çocuklara yeni yemekler tanıtılırken onların yemeğin hazırlanmasına katılımları saptanmış ve her türlü yemekten yemenin önemi vurgulanmıştır. Kit çocukların besinlerle ilgili dil gelişimlerine yönelik olarak hazırlanmış ve 5 adet 14x22 boyutunda renkli posterler kullanılmıştır. Dil gelişimi aktiviteleri için önerilerde bulunulmuş, öğretmen kılavuzu ve ebeveynlere verilmek üzere oluşan 8 not ve çocuklara uygun yemekleri hazırlamak için öneriler ve beslenme bilgilerine yer verilmiştir (Marian, 1983).

Duhas (1973)'ün, günlük bakım programlarında beslenme eğitimi konulu araştırmasında, hangi yaş grubuna hangi yemeklerin ne kadar verilmesi gerektiği ve yeni yemeklerin tanıtılması tartışılmıştır. Ayrıca diyetisyenlerin rolünün öğretmenlerin rolüyle çok yakından ilişkili olduğu vurgulanmıştır. Günlük bakım merkezlerinde yemek pişirme, çocukların günlük aktivitelerindedir. Yemek servisleri ve beslenme eğitimi, günlük bakım merkezlerinde programın bir parçasıdır.

Yapılan bir çalışmada, beslenme eğitimiyle ilgili birçok araştırma derlenmiş ve bunlar altı grupta toplanmıştır. Bunlardan bir tanesi de okul öncesi çocuklarla yapılan çalışmadır. Bu çalışmada şu sorulara yanıt aranmıştır?

1. Beslenme eğitimi gerçekten işe yarıyor mu?
2. Etkin program yapma ve beslenme eğitimi stratejileri oluşturmada ne gibi ilave bilgilere ihtiyaç vardır?

Bu alanda bir diğer araştırma da Turner (1997) tarafından yapılmıştır. Çalışmanın amacı, çocukların yemek ve diyet hakkındaki bilgilerini ve bunlardan ne anladıklarını ortaya çıkarmaktır. Ayrıca öğretmenlerin araştırmayla

sınıf içi pratiği arasındaki ilişkiyi anlamalarını sağlamak ve bilimdeki öğrenme ve öğretmeyi artırmaktır. 5-12 yaşlardaki çocuklarla çalışılmıştır. Çocuklara yemek resimleri gösterilmiştir. Bulgulara göre 5 yaşındaki çocukların bile yemekle sağlık arasında bir ilişki kurdukları görülmüştür. Yemeklerin gruplanması için et, meyve, sebze, bisküvi gibi çocukların kolayca tanıyacakları resimlerden oluşan kartlar kullanılmıştır. Besinlerle ilgili bilgiler bölümünde çocuklar vitamin denince tablet olarak algılamışlar ve sağlıkla ilişki kurmuşlardır. Genellikle lifli yiyecekler ve proteinler çocuklar tarafından tanınmıştır. Neden yemek yeriz? sorusuna, büyüme, kuvvet, yaşamak, sağlık, enerji, açlığı giderme gibi cevaplar verilmiştir. Sonuçlara göre. 5-6 yaştaki çocuklarda bile yemek ve beslenme konusunda azımsanmayacak düzeyde bilinç gelişmiştir. Ayrıca evdeki ortamın önemi açıkça ortaya çıkmıştır. Birçok küçük çocuk neden bazı yemekleri yediklerini açıklarken anne babalarının bu yiyeceklerin onlar için iyi olduğunu söylemeleri olarak belirtmişlerdir. Besin terminolojisindeki protein ve mineral gibi terimlerin çocuklara zor geldiği görülmüştür.

insanın sağlıklı yaşaması ve gelişimini sürdürebilmesi için yaşamının her döneminde dikkat etmesi gereken konuların başında beslenme gelmektedir. Beslenme, bireyi, aileyi ve toplumu ilgilendiren en temel faktörlerden biridir. İnsanların sağlıklı yaşaması ve toplumların gelişebilmesi için gerekli olan insan gücünün temeli olan beslenme eğitiminin, çok küçük yaşlardan başlayarak etkin öğrenme yöntemleriyle verilmesi büyük önem taşımaktadır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programların başarılı olması, öncelikle sağlıklı bireylerin varlığıyla mümkündür. Beslenmesi yetersiz veya dengesiz olan, gelişimi yavaşlayan, huzursuz ve isteksiz çocuklarla istenen hedeflere ulaşmak oldukça zordur. Çocuklarda merak uyandıracak, ilgilerini çekecek yöntemler kullanarak, öğrendikleri bilgileri grup içinde davranışa dönüştürerek dengeli beslenme bilinci kazandırmak, sağlıklı toplum yetiştirme de en temel şartlarından biridir.

Aileler, çocukların zihinsel gelişim sürecinde, onların yetenekleri ve ilgileri üzerinde en etkili kişilerdir. Aile ortamının etkileri dikkate alınmadan verilen eğitim, yeterince başarılı olmamaktadır (Oktay, 1993, Shade, 1989). Bu bakımdan ailelerin sahip olduğu özelliklerin bilinmesi, verilen eğitimin planlanma ve uygulanmasında yol gösterici olmaktadır.

Okulöncesi kurumlarda etkili ve kalıcı, öğrencinin aktif katılımını sağlayan eğitimler verilirken aile de çocuğuna ilgili hikayeler okuyarak ya da kendisi oluşturarak, Çocuğuna konu ile ilgili oyun oynayarak, konu ile bilgi vererek bu problemin çözümüne yardımcı olabilir. Bu çalışmanın problemini

ailenin demografik özellikleri ve çocuklarına verdikleri eğitim ile çocukların beslenme kavramının gelişimi üzerine etkili midir ? sorusu oluşturmaktadır.

Amaç

Okulöncesi eğitimde ailelerin özellikle de annelerin demografik özelliklerinin ve çocuklarına verdikleri eğitim şeklinin , çocuklarda beslenme kavramının gelişimine etkisini araştırmaktır. Bunun için aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1. Annenin eğitim düzeyi, beslenme kavramının gelişiminde farklılığa neden olmaktadır?

2. Annenin yaşı, beslenme kavramını gelişiminde farklılığa neden olmaktadır?

3. Annenin çalışması, beslenme kavramını gelişiminde farklılığa neden olmaktadır?

4. Yiyeceklerin yararları hakkında çocuğa bilgi verme, beslenme kavramının gelişiminde farklılığa neden olmaktadır?

5. Çocuğa beslenme ile ilgili kitap okuma, beslenme kavramının gelişiminde farklılığa neden olmaktadır?

2- MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın örneklem grubunu İstanbul iline bağlı okulöncesi kurumlarına devam eden 4-6 yaş grubu çocukların ebeveynleri oluşturmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında kullanılmak üzere, ailelerin sahip olduğu demografik özelliklerin beslenme kavramıyla ilişkisini saptamak amacıyla araştırmacı tarafından Aile Anket Formu hazırlanmış ve uygulanmıştır.

Araştırmada ailenin etkisini ölçebilmek için başka bir çalışmamızda hazırladığımız ve geçerlilik ve güvenilirliğini yaptığımız beslenme kavramı testini kullandık(Filiz, 1998). Ailenin demografik özellikleri ve ailenin çocuklarına verdikleri eğitim ile beslenme kavramının gelişimi arasındaki ilişkiler istatistiksel olarak tespit edilmiştir.

3- BULGULAR

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular aşağıda tablo ve grafikler şeklinde verilmiştir.

Aile Anket Formundan Elde Edilen Bulgular

Tablo 1: Annenin Öğrenim Durumu

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
İlkokul	12.5	1	2.5	
Ortaokul	1	2.5	1	2.5
Lise	15	37.5	12	30
Üniversite	23	57.5	26	65
Toplam	40	100	40	100

Tablo 1'deki verilere göre örneklem grubumuzu oluşturan annelerin büyük çoğunluğunu(orta grubun %57,5, büyük grubun %65'ini) üniversite mezunu anneler oluşturmaktadır.

Tablo 2 : Babanın Öğrenim Durumu

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
İlkokul	1	2.5	-	-
Ortaokul	4	10	1	2.5
Lise	7	17.5	8	20
Üniversite	28	70	31	77.5
Toplam	40	100	40	100

Tablo 2'deki verilere göre örneklem grubumuzu oluşturan babaların büyük bir çoğunluğunu dalorta grubun %70'i, büyük grubun %77.5) üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Annenin Yaşı

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
25 altı	-	-	-	-
26-35	35	87.5	31	77.5
36-45	5	12.5	8	20
46 üstü	-	-	1	2.5
Toplam	40	100	40	100

Tablo3'de görüldüğü gibi orta grubun annelerinin '87.5'i, büyük grubun % 77,5'i 26-35 yaşları arasında bulunmaktadır.

Tablo 4: Annenin Çalışıp Çalışmama Durumu

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
25 altı	-	-	-	-
Evet	. 31	77.5	30	75
Hayır	9	22.5	10	25
Toplam	40	100	40	100

Tablo 4'deki verilere göre orta grup annelerinin %77.5'i, büyük grup annelerinin %75'i çalışmaktadır.

Tablo 5: Ailelerin Aylık Gelir Durumu

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
0-70 milyon	1	2.5	3	7.5
71-100 milyon	7	17.5	5	12.5
100 üstü	32	80	32	80
Toplam	40	100	40	100

Tablo 5'de görüldüğü gibi ailelerin %80'ninin aylık gelirleri araştırmanın yapıldığı 1996-1997 öğretim yılında 100 milyonun üzerinde bulunmaktadır.

Tablo 6: Ailedeki Çocuk Sayısı

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
1 çocuk	26	65	27	67.5
2 çocuk	12	30	11	27.5
3 çocuk	2	5	2	5
4 ve üstü	-	-	-	-
Toplam	40	100	40	100

Tablo 6'da görüldüğü gibi orta grup ailelerinin %65'i, büyük grup ailelerinin %67.5'inin tek çocuğu bulunmaktadır.

Tablo 7: Ailelerin Çocuklarının Beslenme Sorunu Olup Olmama Durumu

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
Evet	15	37.5	13	32.5
Hayır	25	62.5	27	67.5
Toplam	40	100	40	100

Tablo 7'de görüldüğü gibi orta grup çocuklarının %37.5, büyük grup çocuklarının %32.5'inin beslenme problemi bulunmaktadır.

Tablo 8 : Çocuğunuzun Yemek Seçme Durumu

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
Evet	11	27.5	14	35
Hayır	4	10	4	10
Bazen	25	62.5	22	55
Toplam	40	100	40	100

Tablo 8'de görüldüğü gibi orta grup çocuklarının %27.5'i, büyük grup çocuklarının %35'i yemek seçmektedirler. Yine orta grup çocuklarının %62.5'i, büyük grup çocuklarının %55'i bazen yemek seçmektedirler.

Tablo 9 : Çocukların Seçtikleri Yemek Türleri

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
Sebze yemekleri	16	43.24	20	52.63
Et ve et ürünleri	6	16.21	6	15.78
Süt ve süt ürünleri	3	8.10	•	-
Belli bir yiyecek değil	5	13.51	9	23.68
Cevap yok	7	18.91	3	7.89
Toplam	37	99.97	38	99.98

Tablo 9'daki verilere göre çocukların çoğunluğu!orta grup %43.24, büyük grup %52.63) sebze yemeklerini seçmektedir.

Tablo 10 : Ebeveynlerin Besinlerin Yararlan Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olup Olmama Durumları

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
Evet	31	77.5	27	67.5
Hayır	1	2.5	2	5
Biraz	8	20	11	27.5
Toplam	40	100	40	100

Tablo 10'da görüldüğü gibi orta grupta çocuğu olan ebeveynlerin %77.5'i, büyük grupta çocuğu olan ebeveynlerin %67.5'i beslenme konusunda yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 11 : Ailede yemek seçen yetişkinin Olup Olmama Durumu

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	H	f	%
Evet	15	37.5	8	20
Hayır	25	62.5	32	80
Toplara	40	100	40	100

Tablo 11'de görüldüğü gibi Orta grupta çocuğu olan ebeveynlerin %37.5'i büyük grupta çocuğu olan ebeveynlerin %20'si yemek seçmektedir.

Tablo 12 : Ebeveynlerin Kendi Beslenmelerine Dikkat Edip Etmeme Durumu

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	<*
Evet	24	60	18	45
Hayır	3	7.5	6	15
Bazen	13	32.5	16	40
Toplam	40	100	40	100

Tablo 12'de görüldüğü gibi orta grup ebeveynlerinin %60', büyük grup ebeveynlerinin %45'i kendi beslenmelerine dikkat etmektedirler.

Tablo 13 : Ebeveynlerin Çocuklarını Dengeli Besleyip Beslemedikleri Hakkındaki Düşünceleri

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
Evet	30	75	20	50
Hayır	1	2.5	4	10
Bazen	9	22.5	16	40
Toplam	40	100	40	100

Tablo 13'de görüldüğü gibi ebeveynlerin çoğu(orta grup %75, büyük grup %50) çocuklarını dengeli beslediklerini belirtmektedir.

Tablo 14 : Çocuğunuza beslenme ve besinlerle ilgili Kitap Okuyup Okumama Durumları

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
Evet	9	22.5	5	12.5
Hayır	18	45	13	32.5
Bazen	13	32.5	22	55
Toplam	40	100	40	100

Tablo 14'de görüldüğü gibi orta grup çocuklarının ebeveynlerinin %22.5'i, büyük grup çocuklarının ebeveynlerinin 9/ 12.5'i çocuklarına beslenme ve besinlerle ilgili kitap okumaktadırlar.

Tablo 15 : Ebeveynlerin Yiyeceklerin Yararları Hakkında Çocuklarına Açıklama Yapıp Yapmama Durumları

	Orta Grup		Büyük Grup	
	f	%	f	%
Evet	27	67.5	27	67.5
Hayır	1	2.5	-	-
Bazen	12	30	13	32.5
Toplam	40	100	40	100

Tablo 15'deki verilere göre orta grupta çocuğu olan ebeveynlerin %67.5'i, büyük grupta çocuğu olan ebeveynlerin %67.5'i çocuklarına yiyeceklerin yararları hakkında bilgi vermektedirler.

Tablo 16 : Yaş Değişkenine Gore Beslenme Kavramı Toplam Puanlar için Yapılan İlişkili Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	n	X	ss	t-testi		
				sd	t	P
5-6 yaş	40	43.9500	8.87	78	2.76	.01
4-5 yaş	40	39.2000	6.34			

Öntest 5-6 yaş grubu lehine toplam puanlarda .01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır.

Tablo 17 : Anne Çalışma Değişkenine Göre Beslenme Kavramı Toplam Puanları için Yapılan ilişkisiz Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	n	X	ss	t-testi		
				sd	t	P
Evet	61	41.8197	8.298	78	0.49	-
Hayır	19	40.7895	7.223			

Tablo 17'ye göre annelerin çalışma durumu çocukların beslenme kavramını anlamaları ve başarı düzeylerinin artması üzerine etkili değildir.

Tablo 18 : Anne Yaşı Değişkenine Beslenme Kavramı Testi Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar

	n	X	ss
26-35 yaş	66	42.3636	7.7094
36-45 yaş	13	36.8462	8.1736
46 ve üstü	1	51.000	-
Toplam	80		8.0233

Tablo 18'deki verilere göre annenin yaşı yükseldikçe çocuklarının beslenme kavramını anlama düzeyleri de artmaktadır.

Tablo 19 : Beslenme İle ilgili Kitap Okuma Değişkenine Göre Beslenme Kavramı Toplam Puanlar İçin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar

	n	X	ss
Evet	14	45.0714	8.7307
Hayır	31	38.7419	6.5471
Biraz	35	42.6857	8.3058
Toplam	80	41.5750	8.0233

Tablo 19'daki verilere göre çocuklarına beslenme ile ilgili kitap okuyan annelerin çocuklarının beslenme kavramını anlama düzeyleri artmaktadır.

Tablo 20 : Beslenme İle İlgili Kitap Okuma Değişkenine Göre Beslenme Kavramı Toplam Puanlar için Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması ₁	F	P
Gruplararası	463.1431	2	231.5715		
Gruplarıçi	4622.4069	77	60.0313	3.8575	.05
Toplam	5085.5500	79			

Annenin beslenmeyle ilgili kitap okuma değişkenine göre evet diyenler en yüksek aritmetik ortalamaya sahiptirler. En düşük aritmetik ortalamaya hayır diyen anneler sahiptirler. Evet diyenlerle hayır diyenler arasında evet diyenler lehine, birazla-hayır diyenler arasında biraz lehine .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur.

Tablo 21: Beslenme ile ilgili Kitap Okuma Değişkenine Göre Beslenme Kavramı Toplam Puanlar İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	463.1431	2	231.5715		
Gruplarıçi	4622.4069	77	60.0313	3.8575	.05
Toplam	5085.5500	79			

Annenin beslenmeyle ilgili kitap okuma değişkenine göre evet diyenler en yüksek aritmetik ortalamaya sahiptirler. En düşük aritmetik ortalamaya hayır diyen annelere sahiptirler. Evet diyenlerle hayır diyenler arasında evet diyenler lehine, birazla-hayır diyenler arasında biraz lehine .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur.

Tablo 22 : Yiyeceklerin Yararlarıyla ilgili Bilgi Verme Değişkenine Göre Beslenme Kavramı Testi Toplam Puanlar İçin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar

	n	X	ss
Evet	54	42.8519	8.0901
Hayır	1	44.000	-
Biraz	25	38.7200	7.4135
Toplam	80	41.5750	8.0233

Tablo 22'de görüldüğü gibi yiyecekleri yararları ile ilgili olarak bilgi verme ile çocukların beslenme kavramını anlama düzeyleri arasında bir ilişki yoktur.

Tablo 23 : Yiyeceklerin Yararlarıyla ilgili Bilgi Verme Değişkenine Göre Beslenme Kavramı Toplam Puanlar İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F
Gruplararası	297.6952	2	148.8476	
Gruplarıçeri	4787.8548	77	62.1799	2.3938
Toplam	5085.550	79		

Tablo 23'de gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

4- SONUÇ VE TARTIŞMA

Yiyeceklerin yararlarıyla ilgili bilgi verme değişkenine göre beslenme kavra toplam puanları evet-hayır-biraz cevaplarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Toplumların ve bireylerin gelişmesi, ailelerin sahip olduğu sosyo-kültürel özelliklerle yakından ilgilidir. Ailenin özellikle annenin eğitim düzeyinin çocuğun gelişimini önen li ölçüde etkilediği bilinmektedir. Araştırmamızda üniversite mezunu anneler besin-sağlı ilişkisi alt ölçeğinde anlamlı bir farklılığa

sahiptir. Bu annelerin besin-sağlık ilişkisini duyarlı oldukları ve çocuklarına bu yönde bilgiler verdikleri söylenebilir.

Annenin çalışması, beslenme kavramında bir farklılığa neden olmamaktadır. 26-3 yaş grubundaki annelerin, beslenme kavramı ve besin gruplarının yararları açısından çocuklarına daha çok bilgi verdikleri söylenebilir.

Çocuğa beslenme ile ilgili kitap okuyan ve zaman zaman okuyan anneler lehine anlamlı fark vardır. Bu da beklenen bir sonuçtur.

5-6 yaş grubundan bir öğrencinin polen kelimesini anlamını bilerek kullandığı gözlenmiş, annesinin doğal besinlere çok duyarlı olduğu bu nedenle çocuğun beslenme konusunda yaşlılarından daha bilinçli olduğu saptanmıştır. Gözlemler ve elde edilen bilgiler aile ortamının önemini açıkça ortaya koymuştur. Turner (1997)' in çalışmasında da neden bazı yemekleri yediklerini açıklayan birçok küçük çocuk, anne babalarının bu yiyeceklerin onlar için iyi olduğunu söylemeleri olarak belirtmişlerdir. Yine bu araştırmada, 11 yaşın altındaki çocuklarda bazı besin terimlerinin bilinmesine karşın, besinlerin vücuttaki fonksiyonlarına ilişkin kavramlar daha az düzeyde oluşmaktadır.

5- ÖNERİLER

Öneriler şu başlıklar altında toplanabilir:

1. Oktay (1988, 1993)' in belirttiği gibi, eğitim sadece okulda gerçekleşmemektedir. Çocuğun gelişim ihtiyaçlarının aile ve toplum tarafından bilinmesi zorunludur. Bu açıdan aile ve öğretmenler, okul öncesi dönemde çocuğun gelişimine daha çok önem vermek zorundadırlar.

2. Okul öncesi dönemdeki çocuklara, evde verilen beslenme eğitiminin araştırılması önerilmektedir. Evde verilen beslenme eğitiminin niteliklerinin bilinmesi, hazırlanacak okul öncesi eğitim programlarında yol gösterici olacaktır.

3. Okul öncesi eğitim kurumlarında beslenme ayrı bir bölüm olarak verilmemektedir. Sağlık konusu kapsamında genel olarak değinilmektedir. Bu durum, okul öncesi dönem çocukları için hazırlanan ünite dergileri ve kitaplarda da görülmektedir. Oysa beslenme; sağlığı da kapsayan ve başlıbaşına bir program oluşturacak kadar geniş ve önemli bir konudur. Bu nedenle gerek hazırlanacak ünite dergileri ve kitaplarda gerekse okul öncesi eğitim kurumlarının yıllık programlarında en öncelikli konular arasında yer verilmelidir.

4. Araştırmalar ve gözlemler, çocukların beslenme alışkanlıklarının büyük ölçüde anne ve babanın beslenme alışkanlıklarıyla benzer özellikte olduğunu göstermektedir. Bu nedenle anne ve babalar da dengeli beslenme konusunda bilgilendirilmelidir.

5. Okul öncesi dönemde verilecek eğitimin etkili olabilmesi, ailenin de işbirliği ve katılımının sağlanmasıyla mümkün olabilmektedir. Bu, beslenme

konusu için de geçerlidir. Oku) öncesi dönemde beslenme eğitiminin başarılı olabilmesi için, ailelerin işbirliği, katılımı ve bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

6. Beslenme kavramı ile ailelerin sosyo-kültürel ve ekonomik faktörlerle ilişkisi yapılacak diğer çalışmalarda araştırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Crevvs, C. N. (1989) Effects of food products on Behaviour, Learning Abilities, and social Relationships in preschool and Elementary school children, U. S: Kentucky, Early childhood Education Research- Design.
- Marian, K. (1983) Educating Children to proper Eating Habits in the classroom. Behavioral objectivies Primary Education, California.
- Oktay, A. (1993) Okul Ortamı ve Veli Öğretmen İlişkisinin Okul Başarısına Etkisi. Yaşadıkça Eğitim Dergisi, s. 30.
- Pearlman, S., Spector, K.P(1995) Young Children Investigate Science. Day Care and Early Education. Summer, 1-8
- Romano, D. R. (1993) Animal Foods vs. Plant Foods: Risks and Benetits for Young Children. U.S. Missouri. Diseases, Food-Standart : Preschool Education.
- Shade, D.D& Watson., J.A(1987) Microworlds, mother Teaching Behavior and Concept Formation in the Very Young Child. *Early Child Development and Care* 28.97-114.
- Turner, A. S. (1997) Children's under standing of food and Healt in primary classrooms. Departman of science Education, İnstitute of Education university of London, vol: 19,5, 491-508.